

Chak István

Fjordulatok

**Évadvégi beszélgetés Hajdú Sándorral,
a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház karnagyával**

Chak István: – Hamarosan oda térsz vissza, ahonnan 52 éve elindultál, ahová most mégsem nyugalomba vonulsz, hiszen karnagy teendők várnak – szülővárosodban, Nagykanizsán –, ahol nem csak a zenei pályára készültél anno, de – ebben biztos vagyok – elsősorban nem is a komolyzenei tevékenységed alapján emlékeznek rád. Miért alakult így, miért nem lettél vegyész?

Hajdú Sándor: – Lehetséges, hogy az alkatban kell keresni a választ: én Ikerk havában születtem, június kellős közepén, s az Iker-jegyű hajlamos arra, hogy többoldalú legyen. Nyolcadikos koromig rettentően érdekelt a vegyészet, s én a vegyipari technikumba szerettem volna kerülni, csak hát – származásomra tekintettel – Nagykanizsán sehova sem nyerhettem felvételt. Mivel anyám ragaszkodott hozzá, hogy továbbtanuljak, s mivel akkor már néhány éve zongoráztam is, Győrbe kerültem zenei szakiskolába, gyatra zongora-tudással, s – apám révén – némi protekcióval. Itt derült ki, hogy a zenéhez van alkalmasságom, s abszolút zenei hallásom van. De az Iker itt is vissza-visszakacsint, mert a Révai reálgimnáziumban – ahova párhuzamosan jártam –, a legjobb voltam matematikából, fizikából, s természetesen – amit imádtam! – kémiából. Azért a zene is elkezdett dolgozni bennem. Ez egy furcsa dolog, olyan lehet, mint a versírás: az ember megír valamit, aztán elkezd ízelegni – itt nem jó, ott nem jó, stb. Amikor az ember erre a szintre jut, úgy érzi: ez klassz dolog – s a vegyészet kezdett háttérbe szorulni. Amikor a szakiskolát trombita, zongora és zeneszerzés szakon elvégeztem 59-ben, visszakerültem Nagykanizsára. A zeneiskolában tanítottam 3 hónapot, ahonnan 3 évre hívtak be katonának, Budapestre. Közben felvettek a Zeneakadémiára, jártam a karnagyképzőbe, mindemellett Szelényi Istvánnál elvégeztem a zeneszerzés tanszakot. Már ötödéves voltam – s egy éve nős –, amikor újra feltámadt az érdeklődésem a vegyészet iránt, s elkezdtem bejárni a műszaki egyetemre. Jól is ment volna, de feleségem véget vetett ennek azzal, hogy úgy gondolta, én oda csajozni járok. Persze, nem így volt, de akkor dönt el – végleg –, hogy nem leszek vegyész.

Ch.I.: – Te szereztél dirigensi jogosítványt, s téged dirigáltak?

H.S.: – Olyannyira, hogy 66-ban, amikor végeztem, az Állami Balettintézetbe kerültem korrepetitornak, az egyetlen pesti állásba –, mert feleségem nem akart vidékre menni.

Ch.I.: – Így kerültél aztán még távolabbi vidékre, s jó időre távol a komolyzenétől is...

H.S.: – Igen, mert még abban az évben, decemberben, megkeresett Bergendy Pista: mennének Svájcba, szükség lenne egy zongoristára, vállalom-e? Vállaltam. Svájcból 69-ben végleg hazajöttünk, egy kicsit átalakítottuk a zenekart – ekkor került az együttesbe Demjén Ferenc –, s elkezdtünk lemezeket készíteni, ami nem volt könnyű, hiszen akkor már nagyon népszerű volt az Omega, az Illés és a Metró is. Az együttesben 79-ig maradtam, amikor átpártoltam a Pannónia Expressz zenekarba, akikkel négy évre kimentem Norvégiába. Egy hajón zenéltünk, mondhatom kedvelték a muzsikánkat. Hazatérésem után két év hakni következett, zongorakísérőként jártam az országot, majd – vissza a komolyzenéhez – négy évre karmesteri állás Kecskeméten...

Ch.I.: – Közel húsz év után újra a „szakmában”. Szavaidból arra következtetek, ismét váltás következett.

H.S.: – Zenei vezető lettem a békéscsabai színházban. A színházi világgal nem akkor találkoztam először, hiszen a győri iskolás évek végén, 58-ban, egy darab erejéig, már voltam zenei vezetője a győri szín-

**A Márk passió próbáján,
Nagykanizsán 1995**

háznak, sőt az akadémiai évek alatt, s még utána is egy ideig, korrepetítora voltam a Színházművészeti Főiskolának, ahol olyanokkal dolgozhattam együtt, mint Várkonyi Zoltán, Békés András. Nagyon sokat tanultam tőlük, pl. azt, mi az, hogy zenés mesterség. Megfogott ez a világ. A zenésznek a színház a legnagyobb lehetőség – irgalmatlanul sok dolga volna...

Ch.I.: – Hogy kerültél Zalaegerszegre?

H.S.: – Vas-Zoltán Iván rendező hívott korrepetítornak a Kabaréhoz¹. Képzeld el: próba Zalaegerszegen, autó, előadás Békéscsabán, vagy Győrben, vagy nem tudom hol, másnap ugyanaz. Iszonyú volt! Amikor megvolt a bemutató, rögtön megbíztak az Én és a kisöcsém² zenei vezetőjének. A bemutatón az akkori igazgató, Halasi Imre akkora gázsit ajánlott, ha maradok, ami háromszorosa volt az addiginak. Maradtam két okból: aki ekkora gázsira azt mondja, hogy nem, az nem normális, kettő: én innen indultam, Zalából...

Ch.I.: – Nyilván, nem előzmények nélkül, de nem kis meglepetést keltett az Iskolaszék című bergendys sláger után a Márk passió³. Miért írtad meg, mi vezérelt?

H.S.: – Mindig is munkált bennem: írni, írni, írni és mindig jobbat. Hogy mi hajt? Hírnév, hiúság, irigység? Becsvágy? Nem tudom, de folyton itt munkál bennem. Tudom, hogy nem vagyok egy Bartók, vagy Mozart, hogy ugyanilyen zeneszerző, mint én, van még legalább háromszáz Magyarországon, de nekem van egy nagyon-nagy szerencsém: én nem az íróasztal fiókjának írok. Kórusműveket komponálok, amik nem hangszerigényesek, és bármikor előadhatók. Valószínűleg a dal-műfaj esik a legközelebb hozzám, mert a szöveges zenéhez jobb érzékem van, mint a hangszeres zenéhez. Sokféle műfajba belekapcsolódtam⁴, mert sokirányú felkérést kaptam, de rá kellett jönnöm: igazán érzésem a szöveges zenéhez van. Itt igaz az, hogy meghatározóak a kisgyermekkorai élmények: 6 évesen, amikor még mit sem tudtam a ze-

Táncdalfesztivál 1972

Táncdalfesztivál 1969

néről, a zongoráról meg annyit, hogy lehet rajta pötyögni – a zongora alatt én már dalt írtam. Sok minden történt azóta, de mégis ide tértem vissza. Passió? A gondolata régóta motoszkált bennem, tehát csíráiban már megvolt. Hogy elkészült, az annak volt köszönhető, hogy 94-ben átvettem a városi vegyeskört, s meglett hozzá az apparátusom. Közben a színház révén megismertem a helyi viszonyokat, tudtam, mit írhatok le, ami – az itteni lehetőségek alapján – itt játszható, előadható.

Ch.I.: – Az elképzelésedet adoptáltad a lehetőségekhez?

H.S.: – Így van, kénytelen voltam. Így nem került bele vadászkiirt vagy oboa, hogy példát is mondjak, de én mindenképpen Zalaegerszeget akartam előtérben helyezni.

Ch.I.: – Hogy emlékszel, immár tíz év távolából, hogy fogadta a közönség?

H.S.: – Két helyszínen adtuk elő: a bemutató a Zsinagógában volt, másnap pedig Nagykanizsán a felső templomban. Én arra emlékszem, mindkét helyen megrendülten fogadták, tehát a mű hatott.

Ch.I.: – Vagyis: siker volt. A siker oltárán nem kellett- időnként feláldozni elveidet?

H.S.: – Minden zeneszerző egy kicsit prostituált. Ezt azért merem kijelenteni, mert 60-as, 70-es években én is írtam mozgalmi dalokat, mert kellett a pénz. Aztán, mert a komolyzenei diplomámmal nem tudtam megélni, elmentem tánczenésznek, de akkor is írtam. 91-ben, amikor ide kerültem, csak ezzel kezdtem el foglalkozni, mert már nem kellett a tánczenével, hiszen megéltém másból. De az embernek sok mindenen keresztül kell mennie ahhoz, hogy erre vissza tudjon tekinteni.

Ch.I.: – Summázható úgy a dolog, hogy akár tudatosan, akár nem, de mindig is az volt a törekvésed, hogy zenét írjál csak?

H.S.: – Igen, ez lehet az ok, s ezért meséltem el azt, amikor a zongora alatt dalt írtam hat évesen.

Ch.I.: – Nagykanizsa mit jelent neked?

H.S.: – Jelen pillanatban első sorban is a temetőt, de ettől függetlenül még sok hely van, ahol még most is szívesen sétálgatok, amikre még gyermekkoromból emlékszem: a szentgyörgyvári hegy, a park... Iszonyatosan rossz gyerekek voltunk az öcsémmel! El nem tudod képzelni, mi mindenre képesek voltunk azokban az időkben, az 51-, 52-, 53-as években, amikor össze voltunk pakolva, mert esetleg kitelepítenek, a házunkat elvették, s kilakoltattak bennünket egy egyszoba-konyhás lakásba – iszonyatos körülmények között éltünk, és halál boldogok voltunk.

Ch.I.: – Meghatározó élményed Nagykanizsa?

H.S.: – Az. Feltétlenül. Még most is úgy megyek a parkba... Rengeteg a vadgesztenye a Sétatéren. Ősszel, amikor poros a levegő, s a fény áttör a sárga leveleken, olyan, mintha manók táncolnának benne. Nem mai az ötletem hanem – talán négyéves koromban -, amikor az egyik nevelőnőmmel arra sétáltunk, neki mutattam: nézze csak, ott manók ugrálnak! Ezt keresem most is a parkban, s még mindig megvan ez!

Ch.I.: – Hamarosan a Bob herceg „temetésével” véget ér a színházi évad. Hazatérésre tekintettel kérdezem: lehetséges volna, hogy ez lesz egyúttal a búcsúfellépésed is?

H. S.: – Elképzelhetőnek tartom, mert a színház a következő évadra új zenei vezetőt kap, s nekem megköszönték a munkát, de azzal a kikötéssel – már utólag –, hogy amennyiben szükség lesz rám, meg fognak keresni.

Ch.I.: – Ha visszatekintesz erre az itt eltöltött 14 évre, milyennek találod?

H.S.: – Nagyon tanulságos volt, nagyon sokat tanultam. Olyan értelemben volt jó, hogy megismertem egy várost, alaposan. Az egyetlen egy város Magyarországon, ahol még élő rokonaim vannak. Nagyon sok sikert adott a vegyeskar. Abban a nyolc évben, amit velük töltöttem, a sikerélményeimnek 90%-át velük éltem át.

Ch.I.: – Ugye, ez nem kritikája akarna lenni a színházi munkádnak?

H.S.: – Nem kritikája, csak én itt a színházban, mint zenei vezető, csak éppen a zenébe nem szólhattam bele. Abba beleszólhattam, hogy a zenekar hány tagú legyen, hogyan játszanak, de abba már nem,

Esküvői beugró valahol Budapesten 1974

hogy pl. X szerepre az illető alkalmatlan. Volt, amikor megkérdeztek, de akkor sem értettek velem egyet. Sajnos, az általános gyakorlat az – s nemcsak Zalaegerszegen –, hogy amikor zenés darabhoz szereplőt válogatnak, az elsődleges szempont nem az, hogy valaki jól, szépen énekel. Viszont óriási élményem volt a Régimódi történet, aminek a zenéjét szerkesztettem, és a Sziget-kék⁵ című mese-musical, aminek írtam a zenéjét – látod: az is Szabó Magdáé! –, amit 74-szer játszottunk egy évadban, amire itt még nem volt példa.

Ch.I.: -Több színházban dolgoztál, dolgozol. Milyennek ítéled a színház(ak) helyzetét, jövőjét?

H.S.: – A jövője minden színháznak eléggé zűrzavaros, mert mindegyik színház anyagilag nagyon rosszul áll. Azt látom, a jelenlegi szűkös anyagi keretek között megpróbálják a közönséget úgy kielégíteni, hogy az valahol azért színház is legyen.

Ch. I.: – 66 éves vagy, az egerszegi színházról ugyan megváltasz, de vár a kecskeméti, a győri, a Budai Színkör, karnagyai teendők Nagykanizsán, ...stb., lesz olyan időszak, amikor tényleg nyugalomba vonulsz?

H.S.: -Elképzelhetetlen! Én zeneszerző vagyok, aki éjjel-nappal ír, mert mindig jön az ötlet, s akkor azt már nem hagyhatom ott, le kell írni.

Ch.I.: -Kivánom sokáig maradjon így, s köszönöm a beszélgetést!

Zalaegerszeg, 2005. 06. 07.

Színészklub

Hevesi Sándor Színház

Ossie, a vak zenebohóc Müller Péter Búcsúelőadás című darabjában 2000 – rendező Merő Béla

Jegyzetek:

¹ Kander-Mastereoff-Ebb szerzeménye, bemutató 1991. dec. 13.

² Eisemann Mihály-Szilágyi László szerzeménye, bemutató: 1992. febr. 21.

³ Elemző írást Bartók Zoltán írt róla a Pannon Tükör 1996-os évfolyamában.

⁴ Eddig munkái: 710 dal, ebből 650 táncdal; 4 musical, ebből 2 bemutató; 2 meseopera; 1 passió; 2 karácsonyi kantáta; 30 karácsonyi dal; 34 gyermekkari mű; melyeket 2001-ben könyv alakban is kiadott; jazz-lemezek

⁵ Színpadra Andics Tibor színművész alkalmazta, rendezte Farkas Ignác színművész, bemutató: 1993. szept. 15.